

**Wniosek końcowy w sprawie nadania tytułu doktora honoris causa
Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
Profesorowi Jerzemu BUZKOWI**

Jerzy Karol Buzek – poseł na Sejm III kadencji oraz premier rządu RP w latach 1997-2001, od 2004 r. deputowany do Parlamentu Europejskiego VI i VII kadencji, w latach 2009-2012 jego przewodniczący – urodził się 3 lipca 1940 r. na Zaolziu w ewangelickiej rodzinie. Studia ukończył na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym Politechniki Śląskiej w Gliwicach w 1963 r. Po studiach poświęcił się pracy naukowej, uzyskując na Wydziale Chemicznym w 1969 r. stopień naukowy dr. nauk technicznych i na Wydziale Technologii i Inżynierii tejże uczelni w 1979 r. stopień naukowy doktora habilitowanego. W 1997 r. otrzymał tytuł naukowy profesora nauk technicznych. Pracował najpierw w Instytucie Inżynierii Chemicznej PAN w Gliwicach, a następnie na Politechnice Śląskiej (od 1974 r.) i na Politechnice Opolskiej (od 1994 r.), wykładał też na Akademii Polonijnej w Częstochowie (od 2001 r.), gdzie założył Polonijną Szkołę Dyplomacji. Prowadził badania przede wszystkim zorientowane na ochronę powietrza i odsiarczania spalin. Jego dorobek naukowy obejmuje w sumie około 200 prac, w tym jest Autorem trzech patentów.

Jest On niekwestionowanym autorytetem naukowym. Aktywnie działa w różnych gremiach naukowych (m.in. wielokrotny członek i sekretarz Komitetu Inżynierii Chemicznej i Procesowej PAN oraz Prezydium PAN, przedstawiciel Polski w Międzynarodowej Agencji Greenhouse i Międzynarodowej Agencji Energii, współzałożyciel i przewodniczący Polsko-Niemieckiej Sieci Naukowej ds. Energetyki i Ochrony Środowiska INCREASE).

Działalność naukową z sukcesem łączy z jej promowaniem oraz powiązaniem z gospodarką. Należy do kreatorów polityki nauki polskiej i europejskiej, m.in. poprzez aktywne członkostwo w gremiach naukowych i państwowych oraz międzynarodowych (m.in. członek ministerialnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Projektów Kluczowych dotyczących Badań i Rozwoju, członek w Parlamencie Europejskim Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii oraz Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego). Współtworzył i propagował programy badawcze Unii Europejskiej obejmujące nowe państwa członkowskie, w tym Polskę czy w Polsce patronował programowi „Uczelnia Liderów”.

W ostatnich latach dużo wysiłku poświęcił On działaniom na rzecz bliższego powiązania badań naukowych z gospodarką, zwłaszcza gospodarką nowych technologii i innowacji. Dotyczyło to m.in. propagowania proekologicznych rozwiązań w energetyce, zwłaszcza tzw. czystych

technologii węglowych jako elementu systemu bezpieczeństwa energetycznego Europy. Przewodniczy m.in. Polskiej Izbie Gospodarczej Zaawansowanych Technologii oraz Społecznej Radzie ds. Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej. W 2006 r. „The Parliament Magazine” wybrał Go „Eurodeputowanym Roku” za zasługi w dziedzinie wspierania badań naukowych i technologii.

Oprócz wybitnych osiągnięć naukowych i promowania nauki Profesor J. Buzek zasłużył się na niwie państwowej i obywatelskiej. Ma niezaprzeczalny wkład w przemiany demokratyczne w Polsce w latach 80. XX wieku w ramach ruchu społecznego i struktur NSZZ „Solidarność” (jako przewodniczący komisji zakładowej, współtwórca górnośląskich struktur związkowych oraz członek Komisji Porozumiewawczej Nauki przy NSZZ „Solidarność”, przewodniczący I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność”, działacz opozycji w podziemnych strukturach Solidarności Śląsko-Dąbrowskiej oraz ogólnopolskiej Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej). Po 1989 r. kontynuował działalność związkową na poziomie regionalnym i krajowym (był m.in. przewodniczącym IV, V i VI Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność”).

Poza zasługami na rzecz transformacji ustrojowej, należy podkreślić Jego osiągnięcia w zakresie wspierania demokratycznych instytucji państwa oraz samorządności, służby publicznej i reform gospodarczych, w szczególności w okresie pełnienia funkcji premiera RP. Jego rząd podjął się bardzo trudnego zadania opracowania, a następnie wprowadzenia w życie czterech fundamentalnych, a przy tym koniecznych reform państwa (administracyjnej, emerytalnej, zdrowotnej i oświatowej).

W sferze polityki zagranicznej Polski jako premier RP, a później w strukturach Unii Europejskiej z dużym powodzeniem działał na rzecz integracji europejskiej i transatlantyckiej. Jego wkład widoczny jest w procesie członkostwa Polski w NATO w 1999 r. oraz negocjacji w związku z akcesją Polski do Unii Europejskiej rozpoczętych w 1997 r. (przygotowanie stanowisk negocjacyjnych we wszystkich 29 obszarach traktatowych i zakończenie w 2001 r. negocjacji w 19 z nich). Należy też podkreślić Jego ogromne zaangażowanie w kształtowanie pozytywnego wizerunku Polski na świecie, a zwłaszcza w Europie.

Liczne osiągnięcia posiada też na niwie *stricto* społecznej (m.in. w 1998 r. powołał Fundację na Rzecz Rodziny, a w 2002 r. założył Instytut Społeczeństwa Obywatelskiego Pro Publico Bono).

Jako Ślązak, Polak i Europejczyk aktywnie i skutecznie wdraża w życie idee i wartości europejskie przy respektowaniu tożsamości lokalnej i regionalnej oraz narodowej i etnicznej jej mieszkańców.

Zawód polityka traktuje jako swoistą służbę i powołanie na rzecz dobra państwa i obywateli. Należy niestety do tych nielicznych współczesnych polityków, dla których w polityce liczą się nie tylko interesy, ale, a może przede wszystkim wartości. Wprowadza w życie wysokie standardy

kultury politycznej przy skuteczności działań politycznych, ale nie w myśl makiawelistycznej zasady „cel uświęca środki”. Udaje się Mu zaszczerpiecie standardów etycznych podbudowanych autorytetem uczonego w świecie polityki. Harmonijnie, wręcz wzorcowo, godzi funkcje polityczne z byciem uczonym i społecznikiem. Jest człowiekiem dialogu i współpracy. Ma m.in. nieprzeciętne zdolności naukowe i organizacyjne oraz koncyliacyjne. Cechuje Go ogromna pracowitość i pasja w działaniu, profesjonalizm, wielka kultura osobista, obycie międzynarodowe oraz po prostu ludzka życzliwość.

Ten długi katalog przymiotów jakie reprezentuje Profesor Jerzy Buzek wsparty ogromnym dorobkiem i zasługami na niwie naukowej, politycznej i obywatelskiej pozwolił Mu na objęcie funkcji przewodniczącego Parlamentu Europejskiego jako nie tylko pierwszemu Polakowi, ale pierwszemu politykowi z Europy Środkowej i Wschodniej. Tym samym sięgnął On po jedno z najważniejszych stanowisk w międzynarodowej polityce.

Ogromne zasługi Profesora Jerzego Buzka są doceniane w Polsce i za granicą w różny sposób. Coraz więcej ośrodków akademickich krajowych i zagranicznych nadaje Mu tytuł doktora honoris causa: uniwersytety w Seulu, Dortmundzie i Isparcie, Politechnika Opolska, Politechnika Śląska, Politechnika Łódzka, Akademia Górniczo-Hutnicza, Politechnika Wrocławska, Uniwersytet Śląski, Wojskowa Akademia Techniczna, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego i Politechnika Świętokrzyska. Tym samym należy do nielicznego grona doktorów *honoris causa multiplex*.

Posiadł godność Kawalera Orderu Orła Białego najwyższego odznaczenia RP i zasiada w Kapitułe Orderu Orła Białego. Lista nagród i wyróżnień Profesora J. Buzka jest niezwykle długa, ale wynika ona z licznych budzących wielkie uznanie osiągnięć naukowych oraz aktywności politycznej i społecznej i zasług na tych polach.

Recenzenci podkreślili zarówno naukowe, jak polityczne i społeczne dokonania Profesora J. Buzka. Eksponowano nie tylko nowatorskie osiągnięcia badawcze, ale głównie ogromne zaangażowanie w promocję nauki i edukacji w powiązaniu z praktyką gospodarczą. Wymieniono liczne zasługi Profesora J. Buzka jako działacza społecznego w strukturach „Solidarności” w okresie jej legalnej działalności oraz w podziemiu, a także wraz z nastaniem III RP. Akcentowano osiągnięcia Profesora J. Buzka jako premiera, którego rząd podjął się wprowadzenia prorozwojowych reform (w systemie emerytalnym, służbie zdrowia, edukacji, terytorialnego podziału państwa i reguł fiskalnych) oraz jako eurodeputowanego oraz przewodniczącego Parlamentu Europejskiego w kwestiach ogólnoeuropejskich jak i polskich. Zwrócono też uwagę na

liczne przymioty osobiste Profesora J. Buzka. Jest On niekwestionowanym autorytetem w sferze naukowej i życiu publicznym.

Konkludując, wyróżnienie akademickim tytułem honorowym Profesora J. Buzka, jednego z najwybitniejszych polskich polityków drugiej połowy XX i początku XXI wieku, stanowi dowód uznania Jego wyjątkowych zasług na polu nauki, polityki, gospodarki i sfery społecznej w wymiarze polskim i międzynarodowym, a w szczególności europejskim.

* * *

Mimo że poprzez urodzenie i pracę Profesor Jerzy Buzek nie był związany z regionem warmińsko-mazurskim niejednokrotnie wspierał On ważne i priorytetowe dla niego kwestie. Chronologicznie niezmiernie istotna była reforma administracyjna z 1998 r. i Jego jednoznaczne poparcie dla działań na rzecz powołania do życia województwa warmińsko-mazurskiego ze stolicą w Olsztynie. Należy podkreślić, że mimo licznych i zaciętych sporów politycznych zawsze bronił On idei powstania naszego województwa (nawet wówczas, gdy dyskutowano podział administracyjny Polski na 12 województw).

Przede wszystkim Profesor J. Buzek jako premier RP nie tylko sprzyjał, ale bardzo wspierał i angażował się w powołanie w Olsztynie uniwersytetu, pierwszego tego rodzaju w Polsce, poprzez połączenie w jedną uczelnię Akademii Rolniczo-Technicznej i Wyższej Szkoły Pedagogicznej, a także Warmińskiego Instytutu Teologicznego. Dnia 1 czerwca 1999 r. rząd, którym kierował przyjął projekt ustawy o jego utworzeniu, a 9 lipca 1999 r. Sejm RP uchwalił ustawę o utworzeniu z dniem 1 września 1999 r. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Swoją obecnością zaszczylił pierwszą inaugurację roku akademickiego 1999/2000 na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie.

Podczas ostatniej wizyty na UWM w Olsztynie wygłosił wykład otwarty pt. „Polska w Unii Europejskiej – doświadczenia i perspektywy” (28 października 2013 r.). Wówczas też podkreślił dokonania naukowe i edukacyjne Uniwersytetu i stwierdził, że „jest to najlepszy i najpiękniejszy kampus w Polsce”.

Patronatem honorowym obejmował regionalne inicjatywy społeczno-gospodarcze (np. „Elbląg – miasto innowacji i rozwoju”) i niejednokrotnie w nich brał aktywny udział (np. „Porozumienia na rzecz rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego”).

Inną formą aktywności było zaangażowanie się w promocję regionu warmińsko-mazurskiego. Był ambasadorem kampanii „Mazury Cud Natury” w światowym konkursie na siedem nowych cudów natury („New7Wonders”) w 2011 r. i publicznie jako przewodniczący

Parlamentu Europejskiego oddał głos na mazurskie jeziora. Poza tym jako przewodniczący Parlamentu Europejskiego wspierał działalność Domu Polski Wschodniej w Brukseli, którego zadaniem było zachęcanie do inwestowania w pięciu wschodnich regionach, w tym w regionie warmińsko-mazurskim.

Aktywność i zasługi Profesora J. Buzka zostały docenione przez władze, przedsiębiorców i mieszkańców regionu warmińsko-mazurskiego, a obecnie przez społeczność akademicką naszego Uniwersytetu. W 2009 r. otrzymał nagrodę Warmińsko-Mazurskiego Klubu Biznesu - tytuł honorowy „Osobowość Roku Warmii i Mazur” za niekwestionowane osiągnięcia w działalności politycznej i społecznej, w szczególności w strukturach Parlamentu Europejskiego. W 2013 r. władze samorządowe województwa warmińsko-mazurskiego uhonorowały Go najwyższym wyróżnieniem, a mianowicie tytułem „Honorowego Obywatela Warmii i Mazur” jako formą podziękowania za wieloletnie wspieranie i promowanie regionu warmińsko-mazurskiego.

Warto wspomnieć, że związki Profesora J. Buzka z regionem datują się już od lat 60. i 70. ubiegłego wieku, gdzie spędzał każde wakacje i realizował swoje pasje jakimi są: żeglarstwo, spływy kajakowe i jazda konna.

Można Go określić jako wielkiego przyjaciela Warmii i Mazur oraz naszego Uniwersytetu.

* * *

We współczesnym świecie opanowanym przez *homo oeconomicus* z jego filozofią zysku oraz *homo novus* z jego brakiem zasad Profesor Jerzy Buzek jawi się jako ten, który należy do nielicznego już gatunku *homo eruditus* i *homo faber*. Z powodzeniem, chociaż nie bez trudu, realizuje *ethos* uznanego Uczonego i łączy Go z byciem wybitnym politykiem i działaczem społecznym w wymiarze europejskim.

Dla naszej Alma Mater jest jednym z ojców założycieli, co w 15. rocznicę powstania Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie jako społeczność akademicka z dużą estymą podkreślamy i doceniamy.

Kultywując XVI-wieczną uniwersytecką tradycję wyróżniania doktoratem honorowym, biorąc pod uwagę jednoznaczne opinie Recenzentów, które w pełni potwierdzają zasadność wniosku o nadanie tytułu doktora honoris causa Profesorowi Jerzemu Buzkowi, wnoszę o podjęcie przez Senat Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie uchwały w tej sprawie.

Olsztyn, dnia 29 kwietnia 2014 r.

Promotor prof. dr. hab. Arkadiusz Żukowski